

האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני ובשביל שאזכה בה לחיי העולם הבא – הרי זה צדיק גמור.

רבינו אלעזר (ר"ה 3 ע"א)

האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני ובשביל שאזכה לעוה"ב הרי זה צדיק גמור. ויש שמפרשין הרי זה צדקה גמורה.

גוס' רבינו פרץ (פסחים א)

סלע זו לצדקה בשביל שאזכה בו'. וא"ת והא אמרינן במסכת אבות (פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס וכו'. וי"ל דגרסינן הכא הרי זה לך גמור, א"נ דגרסינן הכי הרי זה לך גמור בדבר הזה, לאף על גב דמשמש על מנת לקבל פרס מכל מקום באתו דבר הוי לך ולגירסא דגרסינן הרי זה לך גמור הכי פירושא, הרי הוא באתו דבר לך. ועוד תירץ ר"ת להתם מיירי בתוהא על הראשונות, פי' בתוהא על הצדקה שפעשה כשלא עשה לו הקב"ה חפלו וזקשאו, כדרך שאומות העולם עושין, אבל הכא מיירי בשאינו תוהא על הראשונות, על הצדקה שפעשה כשלא עשה לו הקב"ה חפלו.

אמא משה (בבא בתרא י"ח ע"ב)

האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני וכו' הרי זה צדיק גמור וכו'. לכאורה קשה וכי בגלל שנתן פעם אחת צדקה הרי הוא צדיק גמור ועיין ברש"י שכתב "על דבר זה ומחשבה זו" והיינו שבדבר זה הוא צדיק או י"ל שכוונת רש"י שברגע הזה הוא צדיק גמור וכמו דאמרינן לעיל ט: גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשוה רבינו דזה ודאי דא"א לומר דמי שעשה פעם צדקה בסתר הוא יותר גדול ממשוה אלא הכוונה היא שברגע הזה שנתן הצדקה הוא צדיק גמור והנה בר"ה ד. פירש"י הרי זה צדיק גמור אם רגיל בכך ור"ח כתב בר"ה ד. יש שמפרשים הרי זה צדקה גמורה ע"ש וכוונתו שהם לא גרסי בברייתא הרי זה צדיק גמור אלא גרסי הרי זה צדקה גמורה.

פרץ גי' ע"ה הגוריה (פרש"י 13 – משנה אלק)

ופה מקום להעתיק מה ששמעתי מפיו הקדוש, על מאמרם ז"ל בפסחים ח' ובב"ב י' ע"ב. האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני ובשביל שאזכה לעולם הבא הרי זה צדיק גמור. ושאלתי את פי רבינו זצ"ל, אם זה שנותן צדקה בשביל איזו הנאה, נקרא צדיק גמור, א"כ מה הנחת למי שנותן צדקה לשם שמים בלא שום הנאה או פני' עצמית? וע"ז ענה לי, כי יוכל להיות שבשגגת מדפיס נדפסו שתי המלים "צדיק גמור", ובברייתא הי' כתוב בראשי תיבות "צ"ג" כזה, שמשמעותו "צדקה גמורה" והמדפיס טעה והדפיס "צדיק גמור".

מדרש רבה (אבות פ"א נ"ז ע"ב)

שאני מצות צדקה שהיא מחולקת מכל שאר המצות בזה, שבשאר מצות כתיב לא תנסו את ה' וגו' ובמצות הצדקה כתיב ובחנוני נא בזאת וגו', ועליה אמר דוד המלך ע"ה פזר נתן לאביונים, ולכן בשאר כל המצות צריך לעבוד על מנת שלא לקבל פרס. ועוד בהיא דפסחים קאמר הרי זה צדיק גמור וצדיק מתקרי, חסיד לא מתקרי ומאמר אנטיגנוס הוי ממדת חסידות כדי שיקרא חסיד וכן כל שאר מילי דאבות הם מילי דחסידותא, וכן ידוייק מדברי רז"ל שאמרו האי מאן דבעי למהוי חסידא ליעיין במלי דאבות.

הג"ר אביש ווסרשנר (אבות פ"א נ"ז ע"א)

לכאורה קשה, מדוע כתבה הגמרא "האומר סלע זו לצדקה", והלא היה צריך לכתוב: "הנותן סלע זו לצדקה"? יש מתרצים זאת כך: ה"אומר", דהיינו, אדם שכוונתו לתת צדקה בלב שלם, אך למקבל הוא אומר: "הנני נותן לך בתור סגולה בשביל שיחיה בני", זאת כדי שהלה יצא בתחושה שעשה טובה עם הנותן, שקיבל ממנו את התרומה, ויקח ללא בושה. על כן הנותן צדקה באופן זה אמרו: "הרי זה צדיק גמור", כיון שמשכיל ונוהג בחכמה בצדקותיו.